

LINDA
JANSMA

DE CRIME COMPAGNIE

DE CRIME COMPAGNIE

LINDA JANSMA

Doelwit

© 2014 Linda Jansma
Omslagontwerp Studio 100%
Verzorging ePub Michiel Niesen, ZetProducties, Haarlem
Foto omslag © Martha Bevacqua / Arcangel Images

ISBN 9789461091628
NUR 330

Meer informatie over De Crime Compagnie op www.crimecompagnie.nl

Ter nagedachtenis aan
KHADIJA
1987 ~ 2008
'Life is eternal, and love is immortal'
R.W. Raymond

*

'Sometimes people do the wrong things for the right reasons.'
Leroy Jethro Gibbs
NCIS, season 9, episode 5 '*Safe Harbor*'

VRIJDAGNACHT 17 AUGUSTUS 2012

Pas als hij naast mijn bed staat merk ik hem op. Tenminste, ik denk dat het een hij is, maar zeker weten doe ik het pas als hij razendsnel boven op me springt en zijn vingers om mijn keel klemt. Omdat ik uit een diepe slaap ontwaak, ben ik te laat om mezelf te verdedigen en terwijl ik voel hoe zijn hand mijn luchtpijp dichtdrukt, probeer ik te schreeuwen, maar het lukt me niet. Ik hoor een zacht gegorgel en besef dat ik degene ben die dat geluid voortbrengt.

Ik voel paniek oplaaien, begin ongecontroleerd om me heen te trappen – wat weinig uithaalt – en richt mijn blik gejaagd op het silhouet boven me. In het donker zie ik niet meer dan het glinsterende wit van zijn ogen, maar toch herken ik ze.

Hij!

De paniek maakt plaats voor woede. Zonder er verder bij na te denken grijp ik zijn pols vast en terwijl ik nog steeds wild tegenstribbel, probeer ik zijn hand om mijn keel los te wrikken. Hij is sterk, heel sterk, maar toch lukt het me om de wurgende greep een beetje losser te krijgen, waardoor ik wat zuurstof naar binnen kan zuigen. Dan trek ik mijn rechterbeen omhoog en plant met kracht mijn knie in zijn rug, waardoor hij naar adem hapt. Hij schiet naar voren en moet mijn keel loslaten om in evenwicht te blijven. Ik reageer meteen, gooi met een smak mijn voorhoofd tegen zijn neus, waardoor hij met een rauwe kreet zijn handen naar zijn gezicht brengt. Bloed sijpelt tussen zijn vingers door en met een venijnige stomp gooi ik hem van me af. Ik rol me onder hem vandaan, van mijn bed af, zodat ik met een harde klap op mijn buik op de vloer terechtkom. Haastig draai ik me om, wil opkrabbelen, maar ik ben te laat. Hij duikt van het bed af, boven op me, waardoor alle lucht uit mijn longen geperst wordt, en klemt opnieuw zijn handen om mijn keel.

‘Sterf, leugenachtige hoer,’ sist hij me toe. ‘En zij is de volgende, hoor je me!’

Ik trap woest om me heen, deels om los te komen, deels om hem te schoppen, maar het heeft geen zin. Mijn benen steken half onder mijn bed, waardoor ik niet opnieuw mijn knie tussen zijn nieren kan planten. Mijn ogen beginnen te tranen, mijn longen lijken te barsten, branden genadeloos in mijn borst, en net als ik besef dat het me niet gaat lukken om los te komen, hoor ik een huiveringwekkend gekrijs, gevolgd door een schreeuw. Het silhouet boven me schiet met een ruk overeind. De druk op mijn keel verdwijnt en gierend hap ik naar adem om zo veel mogelijk lucht binnen te krijgen, waardoor ik meteen in een hoestbui beland. Tranen lopen over mijn wangen, terwijl ik op mijn kont achteruit schuif, tot ik met mijn rug tegen de muur zit. In een wazige mist zie ik hoe mijn kat Bruce zijn nagels diep in de schouders van mijn schreeuwende belager heeft gezet en weigert los te laten, waardoor de man woest met zijn armen om zich heen maait.

Haastig veeg ik mijn ogen droog, grijp in een reflex datgene wat het dichtst in mijn buurt is, krabbel overeind en haal uit. Er klinkt een rauwe kreet als ik de man tegen zijn heup raak. Op hetzelfde moment pakt hij Bruce in zijn nekvel, trekt hem van zijn arm los en smijt hem ruw opzij, op mijn bed. Ik mep nogmaals met al mijn kracht, hoor dan luid gevloek, of althans, dat denk ik, want echt verstaan doe ik het niet. Het volgende moment voel ik een harde stomp tegen mijn borst, waardoor ik achterover op mijn bed tuimel zodat Bruce blazend opzij schiet. Als ik weer overeind ben gekomen, is mijn slaapkamer leeg.

Mijn hart gaat nog steeds wild tekeer. Ik kijk naar de shinai, mijn kendowapen, die ik nog steeds stevig in mijn linkerhand geklemd houd, en richt dan mijn blik op Bruce. Hij lijkt niets te mankeren en terwijl ik mijn pijnlijke keel betast, kruipt hij spinnend tegen me aan. Pas als ik zijn warme lijf tegen mijn blote been voel, besef ik wat er is gebeurd en begin ik ongecontroleerd te

beven. Hij wilde me vermoorden. Nog steeds. Na zoveel jaar. En Bruce heeft mijn leven gered. Een kat. Míjn kat. Onvoorstelbaar.

Ik slik een paar keer om het rauwe gevoel in mijn keel kwijt te raken en denk dan met een schok aan zijn woorden.

En zij is de volgende.

Jezus! Ik duik over mijn bed heen en grijp de telefoon van het nachtkastje.

VRIJDAG 11 APRIL 2008

‘Mevrouw Van de Werff?’

Snel maakte ik nog even de laatste zin van het dossier af en keek toen op. ‘Leila,’ zei ik met een glimlach naar het meisje dat in de deuropening van mijn kamer stond. ‘Wij hebben toch geen afspraak, of wel?’

Aarzelend schudde ze haar hoofd. ‘Ik wist eigenlijk niet zeker of ik hier wel naartoe zou komen,’ zei ze zacht.

‘O?’ reageerde ik met opgetrokken wenkbrauwen. ‘Heb je problemen?’

Ze haalde haar schouders op, een gebaar dat ik vaak zag bij scholieren die eigenlijk niet goed wisten of ze hun problemen met mij moesten delen of niet. Een vertrouwenspersoon klonk voor hen allemaal wel mooi, maar vaak waren ze er helemaal niet van overtuigd dat ze me ook werkelijk konden vertrouwen. En het was al lang geleden dat ik Leila bij me op de kamer had gehad. Voor het laatst zo’n twee jaar geleden, toen ze was doorgestuurd door haar mentor, omdat ze een blauw oog had, waarover ze niets kwijt wilde. Ook tegen mij had ze volgehouden dat ze tegen een kastdeur was opgelopen, en dat was al meer dan ze aan haar mentor had verteld. Na die ene keer had ik haar nooit meer gezien.

Ik klapte het dossier dicht en stond op. ‘Kom even zitten,’ zei ik en ik maakte een uitnodigend gebaar naar het rode tweezitsbankje in de hoek van mijn kantoor.

Leila keek even over haar schouder, voordat ze toch verder naar binnen kwam en plaatsnam.

‘Wil je wat drinken?’ vroeg ik, terwijl ik de deur sloot die zij had laten openstaan.

Ze schudde haar hoofd. ‘Ik heb niet veel tijd,’ zei ze zacht. ‘Ik... mijn broer wacht.’

‘Je broer?’ Ik pijnigde mijn hersens om me Leila’s broer te herinneren.

‘Hij staat buiten. Hij haalt me altijd met zijn auto van school.’

Ik ging op de stoel tegenover haar zitten en staarde haar aan.

‘Elke dag?’

Ze antwoordde niet, keek me aan met haar donkere, bijna zwarte ogen, waarin ik ineens een onmetelijke triestheid ontdekte.

‘Ben je daarom hier?’ vroeg ik voorzichtig.

Weer kwam er geen antwoord. Ze boog haar hoofd, waardoor haar lange, pikzwarte krullen langs haar gezicht vielen, terwijl haar handen rusteloos over de stof van haar rok wreven. Toen keek ze weer op en blonken er tranen in haar ogen. ‘Ik ben bang,’ fluisterde ze.

Nu was ik het die zweeg. Ik keek naar haar gezicht, de licht getinte gave huid, haar grote ogen, waarin nu behalve triestheid ook angst flikkerde.

‘Bang,’ herhaalde ik uiteindelijk, omdat ik niet goed wist wat ik anders moest zeggen.

Ze knikte.

‘Waarvoor?’ vroeg ik.

Ik zag haar slikken en pas na een paar minuten reageerde ze.

‘Kent u Thomas?’

‘Thomas Withuizer? Uit 5H2?’

‘Ja. Hij...’ Ze begon te blozen en vervolgde toen: ‘We mogen elkaar erg graag.’

Ergens begon me iets te dagen, maar helemaal begrijpen deed ik het nog niet. ‘Je bedoelt dat je niet met hem mag omgaan?’

Ze knikte nogmaals.

Ik bekeek haar van top tot teen. Best modern gekleed, in een lichtblauwe spijkerrok met daarop een fleurig gekleurd shirtje. Blote voeten in donkerblauwe instappers. Haar haren los, met krullen tot op haar schouders, uit haar gezicht gehouden door een witte haarband. Oké, ze had geen specifiek Nederlands uiterlijk, maar dat had ik ook niet. Als dochter van een Turkse moeder en

een Nederlandse vader werd ik regelmatig nageroepen met woorden als 'kutmarokkaan' of 'tyfusturk'. Allemaal vanwege mijn uiterlijk: getint, donkere ogen en lang zwart haar, dat ik meestal in een staart droeg. Maar ik was niet islamitisch. En Leila ook niet.

Toch?

'Mogen ze hem niet?' vroeg ik en ik hoorde zelf hoe belachelijk die vraag klonk.

Leila glimlachte triest en boog haar hoofd. 'Ik ben al aan iemand anders beloofd,' zei ze.

Nu zakte mijn mond echt open. 'Hoezo, aan iemand anders beloofd?' En dan, voorzichtig: 'Jij bent toch geen moslim?'

Ze hoefde me alleen maar aan te kijken om me te laten beseffen dat het antwoord ingewikkelder in elkaar stak dan ja of nee. Ze droeg geen hidjab, een hoofddoek, een toch wel belangrijk kenmerk van een praktiserende moslimvrouw.

'Jezidi,' zei ze met een klank in haar stem alsof ze zich ervoor schaamde. 'Ik ben een jezidi.'

Sprakeloos staarde ik haar aan. Natuurlijk wist ik wat een jezidi was; hele verhalen vertelde mijn moeder vroeger over 'het vervloekte volk' uit het noorden van Turkije. Koerden, die zichzelf geen moslims vinden en geen deel uitmaken van het islamitische geloof. Wat ze wel geloven is nogal onduidelijk. Het geloof bevat elementen van allerlei richtingen: christelijke, islamitische, heidense, noem maar op. En wat mijn moeder óók had verteld was dat jezidi's endogaam zijn. Je wordt geboren als jezidi, je kunt niet tot het geloof toetreden. Er bestaat een streng kastenstelsel, waarbinnen het trouwen ook strikt en traditioneel geregeld is, en toen ik daaraan dacht, begreep ik Leila's probleem.

Ik liet me met mijn rug tegen de leuning van mijn stoel vallen, terwijl de stilte om ons heen steeds drukkender werd. Een jezidi. Juist.

Leila leek nerveuzer te worden. Ze keek elke tien seconden naar de deur van mijn kamer en uiteindelijk stond ze op. 'Ik moet weg,'

zei ze. Haar stem trilde, toen ze vervolgde: 'Mijn broer... Als ik niet snel buiten kom, gaat hij me zoeken.'

Ook ik stond op en liep om de tafel heen. 'Hoe oud ben je, Leila?' vroeg ik. 'Zeventien?'

Ze knikte en keek vervolgens weer schichtig naar de deur. Toen richtte ze haar ogen weer op mij. 'I-ik dacht dat u het zou begrijpen.' Ze blikte naar mijn gezicht, mijn zwarte haar, en ik begreep wat ze bedoelde.

'Ik ben geen moslim, Leila,' zei ik.

'Dat weet ik,' reageerde ze. 'U bent vrij.' Ze glimlachte, pakte haar tas van de vloer en liep naar de deur.

'Leila...'

Zwijgend keek ze om, met haar hand op de deurkruk.

Ik zei: 'Zullen we hier maandag in de lunchpauze verder over praten?'

Haar antwoord was een amper waar te nemen knikje.

VRIJDAGNACHT 17 AUGUSTUS 2012

Met een ruk trek ik de deur open en sleur hem nog net niet naar binnen. 'Waar bleef je nou?' Het klinkt boos, maar eigenlijk ben ik blij hem te zien.

'Lieve schat, ik moet wel helemaal uit Doetinchem komen, weet je nog wel?'

Zwijgend kijk ik links en rechts de door straatlantaarns schaars verlichte gracht af, voordat ik de deur sluit en hem voorga naar de kleine woonkamer.

'Ik wist niet dat je op een boot woonde,' zegt hij, terwijl hij me volgt en tegelijkertijd om zich heen kijkt.

'Het is nu niet echt het moment om over mijn huis te discussiëren,' zeg ik gejaagd. '*Hij* was hier, Ben. Hij probeerde me te vermoorden!' En nog voordat hij kan reageren: 'Is Leila veilig?'

Hij knikt. 'Martha is bij haar. Samen met twee agenten van de Amsterdamse politie.'

Opgelucht zucht ik. Sinds ik hem ruim anderhalf uur geleden belde, heb ik doodsangsten uitgestaan. Niet alleen voor mezelf, maar vooral voor Leila. En de kleine. Ze had niet opgenomen toen ik haar belde en ik kon ook niet naar haar toe, ondanks dat ze nog geen tien minuten hiervandaan woont. Stel dat hij zich buiten schuilhield? Hij zou me kunnen volgen en zo achter haar adres komen. Als hij dat nog niet weet, tenminste. Hij weet ook waar ik nu woon. Hoe is hij daar trouwens achter gekomen?

'Heb je wat gezien buiten?' wil ik weten. 'Hém?'

Hij schudt zijn hoofd. 'Judi...' begint hij met die klank in zijn stem waar ik me vroeger ook al aan ergerde. 'Weet je heel zeker dat hij het was?'

Even strijden boosheid en verontwaardiging om het hardst. 'Die stem herken ik uit duizenden, Ben,' zeg ik. 'Hij heeft...' Ik buig mijn hoofd, kan niet verder praten en knijp mijn handen uit pure

onmacht tot vuisten. Dan kijk ik weer op. ‘Hij was het. Honderd procent zeker!’

‘Hoe is hij binnengekomen?’

‘Via het luik in de keuken.’ En als ik zijn blik zie: ‘Ja, dat had ik afgesloten. Hij heeft het slot geforceerd.’

‘En jij hebt niets gehoord?’ vraagt hij. ‘Dat is niets voor jou. Vroeger...’

‘Vroeger is verleden tijd,’ val ik hem in de rede. ‘Dus bespaar me dat historische gezever.’

Hij lacht, loopt naar de andere kant van de kamer en werpt een blik mijn slaapkamer in. Ik zie hoe zijn ogen op mijn shinai vallen, die naast mijn bed op de grond ligt, en met opgetrokken wenkbrauwen kijkt hij weer om naar mij.

‘Ik moest me verdedigen,’ verontschuldig ik me.

Waarom doe ik dat eigenlijk?

‘Je hebt hem daarmee geslagen?’

Ik knik.

Hij buigt zich wat voorover alsof hij een cobra bekijkt en zegt: ‘Wat is het voor ding?’

‘Een shinai. Mijn kendowapen. Nadat Bruce hem aanviel, was dat het eerste wat ik voorhanden had.’

‘Bruce...’ herhaalt hij, terwijl hij om zich heen kijkt. ‘En Bruce is...?’

‘Mijn kat,’ vul ik aan. Ik wijs naar de enorme, ruim tien kilo wegende Noorse boskat, die boven op de boeken in mijn kast ligt en vergenoegd zijn vacht likt, alsof hij weet dat hij een heldendaad verricht heeft.

‘Vernoemd naar Bruce Springsteen?’

Ik grijns hem cynisch toe. ‘Bruce Lee.’

Ben knikt zwijgend. Dan laat hij zich op de leuning van mijn bank zakken en kijkt naar me op. ‘Hoe is hij achter jouw verblijfplaats gekomen, Judi?’

‘Hoe weet ik dat nou?’ zeg ik. ‘Iemand bij jullie moet zijn mond voorbijgepraat hebben.’

‘Iemand? De enigen die wisten waar jij en Leila naartoe gingen zijn Martha en ik.’

Ik kijk hem aan, zwijgend. Het is waar. Behalve hij en zijn partner weet niemand dat Leila en ik naar Amsterdam zijn gevlucht. ‘Misschien heeft iemand het in het dossier gelezen?’

Hij schudt zijn hoofd. ‘Het staat niet in het dossier. Dat hebben we eruit gelaten. Het hoort niet, maar het leek Mart en mij beter om te doen alsof we niet wisten waar jullie naartoe waren verhuisd.’

Opnieuw zwijg ik en denk aan wat hij en Martha voor ons gedaan hebben, nadat we bedreigd waren door Leila’s broer. We hebben gevochten voor ons recht om te leven waar en hoe we wilden, maar het was tevergeefs. Om veilig te zijn moesten we onze vertrouwde omgeving achterlaten, verkassen naar de andere kant van Nederland, en mochten we zelfs onze vrienden, en in mijn geval ook mijn familie, niet eens vertellen waar we heen gingen. Het was moeilijk, maar het is ons gelukt. Alleen de prijs die we ervoor betaald hebben was veel te hoog.

‘Ik wil naar haar toe,’ zeg ik.

‘Niet verstandig,’ reageert hij. ‘Dat weet jij ook.’ Hij knikt naar de telefoon die ik op mijn salontafel gegooid heb. ‘Als je haar wilt spreken, dan kun je haar beter bellen.’

Natuurlijk heeft hij gelijk. Dat hij hém buiten niet gezien heeft, wil nog niet zeggen dat hij er ook werkelijk niet is. Hij wist zich altijd al goed verscholen te houden, als hij wilde. Die les heb ik vier jaar geleden op een harde manier geleerd. En hier langs de Prinsengracht in Amsterdam zijn genoeg plekken van waaruit hij me ongezien kan bespieden. Ik huiver bij dat idee en om het gevoel van onbehagen te laten verdwijnen, graai ik mijn telefoon van de tafel en druk het snelkiesnummer van Leila in. Terwijl ik luister hoe de telefoon overgaat, staar ik zwijgend naar Ben, die naar mijn kleine keuken loopt. Ik hoor hem rommelen in de kastjes en wil net vragen wat hij zoekt, als Leila de telefoon opneemt.

‘Judi,’ verzucht ze. ‘Ik ben zo blij dat ik je stem hoor.’ En voordat ik wat kan zeggen: ‘Ben je oké?’

‘Ja hoor,’ zeg ik. ‘Bruce heeft hem de deur uitgejaagd.’

‘Bruce?’

Ik lach, eigenlijk van de zenuwen die nu pas naar buiten komen. ‘Bruce heeft hem de schrik van zijn leven bezorgd. Hij zette zijn klauwen vol in zijn armen en rug. Ik wist niet dat hij zó fel kon zijn.’

Ook Leila lacht nu, maar ik hoor hoe geforceerd het klinkt.

‘Waarom nam je de telefoon eerder niet op?’ vraag ik.

‘Ik sliep.’ En na een korte stilte, als ik niet reageer: ‘Het is midden in de nacht, Judi. Ik was moe. Cem wilde niet slapen, waardoor ik pas laat in bed lag. Ik heb de telefoon niet...’

‘Het is goed, Leila,’ onderbreek ik haar. ‘Je hoeft je niet te verdedigen. Niet tegenover mij. Ik was gewoon ongerust, dat is alles.’

Ze zwijgt en bijna verbeeld ik me dat ik haar roffelende hart kan horen. Want dat dat roffelt als een idioot weet ik wel zeker. Angst is een emotie die niet zomaar verdwijnt, vooral niet als die zo zit ingebakken als bij haar. Zelfs ik ben bang, terwijl ik toch echt mijn mannetje wel weet te staan. Oké, met een beetje hulp van Bruce dan. Maar ook ik ben inmiddels bekend met dat allesoverheersende angstgevoel, dat ik in de afgelopen drieënhalf jaar dan wel diep heb weten weg te stoppen, maar dat door het minste of geringste in no time weer naar de oppervlakte komt.

‘Hoe is het met Cem?’ vraag ik. ‘Is hij erg geschrokken?’

‘Cem is drie, Judi. Hij snapt er niks van. Maar hij vindt het wél reuzespannend dat er twee politieagenten in ons huis zijn.’

Ik grinnik, als ik denk aan het kleine jochie, met zijn zwarte krullen en zijn glinsterende, groene ogen. De ogen van zijn vader. Natuurlijk vindt hij dat spannend. Gelukkig maar. Dat voorkomt tenminste dat hij bang wordt, want als er één ding is wat ik niet wil, is dat hij in dezelfde angst moet opgroeien als zijn moeder.

‘Volgens Martha is het beter als we elkaar even niet opzoeken,’ klinkt Leila’s stem zacht.

‘Dat klopt,’ zeg ik. En dat zal best moeilijk zijn. Drieënhalf jaar lang, vanaf de dag dat we wegvluchtten uit ’s-Heerenberg, zien we elkaar dagelijks. Eerst uit een gevoel van veiligheid, surrogaat natuurlijk, maar later omdat we elkaar haarfijn aanvoelden, alsof we zusters waren. En misschien is dat ook de beste omschrijving: Leila en ik zijn als zussen, met eenzelfde verleden.

Ze zegt niets.

‘Het is noodzakelijk voor onze veiligheid, Leila,’ zeg ik. ‘Voor Cems veiligheid. We weten niet of Tarik weet waar jij woont. Ik denk eigenlijk van niet, anders was hij vast niet eerst bij mij gekomen. En juist daarom zou elkaar nu ontmoeten het domste zijn wat we kunnen doen.’

‘Dat weet ik,’ fluistert ze. En na een korte stilte: ‘Cem zal je missen.’

‘Het is maar voor even,’ beloof ik. ‘Ben gaat kijken of Tarik nog in ’s-Heerenberg is.’

Bij het horen van zijn naam steekt Ben zijn hoofd om de hoek van de keuken en kijkt me met opgetrokken wenkbrauwen aan, waardoor zijn blauwe ogen nog groter lijken dan ze al zijn.

‘En als hij gewoon daar is, dan kunnen we onze volgende stap bepalen.’

‘Mogen we elkaar wel bellen?’

‘Natuurlijk,’ zeg ik, al zou het misschien verstandiger zijn om zelfs telefonisch contact te vermijden. Maar dat kan ik niet. Ik moet regelmatig haar stem horen om te weten dat alles in orde is. ‘Geef Cem een dikke knuffel van me, oké?’

Ze snuft zachtjes ter bevestiging en als even later de verbinding verbroken is, moet ik een dikke prop in mijn keel wegslikken. Tijdens mijn leven vóór Leila – want daaruit bestaat mijn leven tegenwoordig: de tijd voor, en de tijd met Leila – heb ik nooit kunnen vermoeden dat ik ooit zo bezorgd zou kunnen zijn om iemand die geen familie van me is. Ik was een flierefluiter van de

bovenste plank, *happily single*, had tegenover niemand verplichtingen behalve mijn baas, de directeur van de middelbare school waar ik als vertrouwenspersoon werkte, en ik stond vol in het leven. O, wat een contrast met tegenwoordig. Nu nader ik elke straathoek met wantrouwen, loop ik snel door als een auto plotseling langs de stoeprand stopt, schrik me te pletter als iemand iets over straat schreeuwt. Niets doe ik meer zonder me af te vragen of het wel veilig genoeg is. Voor mij, voor Leila. Zelfs na drieënhalf jaar nog.

‘Koffie?’ klinkt Bens stem en voor de tweede keer verschijnt zijn hoofd met het korte blonde haar om de hoek van de keuken.

‘Doe maar,’ zeg ik. ‘Dan pak ik de fles whisky wel.’

Hij grinnikt en verdwijnt weer. Gerinkel van bekertjes en lepeltjes vertelt me dat hij alles gevonden heeft wat hij zocht. Het is gek, maar zijn aanwezigheid geeft me een rust die ik in tijden niet gevoeld heb en vanaf het moment dat hij over mijn drempel stapte, is de angst die altijd en overal aanwezig is, gezakt tot een niveau dat ik bijna verwaarloosbaar zou noemen, als de ongerustheid over Leila en Cem er niet geweest was. Ik kijk naar Bruce en adem even diep in, wat Bruce doet besluiten zijn plaats op de boeken te verlaten en na een lange, lome rek waarbij al zijn poten aan de beurt komen, naar me toe te komen. Soepel springt hij naast me op de bank en duwt zijn brede kop met de lange snorharen tegen mijn arm.

‘Je bent een held, weet je dat?’ fluister ik hem toe. Zijn geknor wordt steeds luider en uiteindelijk pak ik hem op en leg hem ruggelings in mijn arm, terwijl ik met mijn andere hand zijn buik kriebel.

‘Die kat heeft het maar getroffen,’ zegt Ben. Met twee grote bekertjes in zijn hand komt hij de kamer binnenlopen en zet ze op de tafel. ‘Nog steeds alleen suiker?’

Ik knik.

‘Dat was me al duidelijk,’ reageert Ben. ‘Je hebt geen koffiemelk in je koelkast staan.’

‘Je kunt ook gewone melk nemen,’ zeg ik vermoeid. Alsof koffiemelk, of eigenlijk het ontbreken ervan, nu zo belangrijk is.

‘Nah, het is goed zo,’ sust hij.

Ik zet Bruce naast me op de bank en als ik mijn beker koffie pak, merk ik dat ik nog steeds rondloop in mijn slaapshirt: een oud T-shirt met voorop een grote print van Snoopy. Het ding is vrij kort en gek genoeg voel ik me er ineens niet prettig in. Meteen zet ik mijn beker weer neer en haast me naar mijn slaapkamer om mijn badjas over mijn shirt aan te trekken.

‘Judi,’ zegt Ben, als ik even later weer op de bank plof en voor de tweede keer mijn beker koffie pak. ‘Ik wil dat je goed nadenkt. Heb jij, of Leila, contact opgenomen met iemand van vroeger?’

Ik hoef er niet over na te denken. ‘Nee,’ antwoord ik.

‘Met iemand anders? Je ouders?’

‘Die wonen in Fontgombault, Ben. En ja, die bel ik elke week. Op zondag.’

‘En weet je zeker dat zij...’

‘Ja, heel zeker,’ onderbreek ik hem.

Hij zegt niets meer, kijkt me alleen maar aan, totdat ik het ben die uiteindelijk mijn blik neersla. Ik trek mijn benen naast me op de bank en zeg: ‘Mijn ouders zijn het probleem niet. De hele familie Rashukan heeft hen nog nooit gezien. Ze weten niet eens van hun bestaan.’ Ik neem een slokje van mijn koffie en vervolg dan: ‘En Leila heeft niemand meer waarmee ze contact kan opnemen.’

‘Iemand moet Tarik, of Leila’s ouders hebben ingelicht,’ stelt Ben na een korte aarzeling. ‘Hoe komen ze anders aan jouw adres?’

‘Precies,’ zeg ik. ‘Mijn adres. Niet Leila’s adres, maar het mijne. Vind je dat niet gek?’

‘En het wás Tarik?’

Ik voel zijn knellende handen weer om mijn nek en huiver. ‘Van zijn tenen tot zijn kruin,’ zeg ik stellig.

Peinzend frons Ben zijn wenkbrauwen, waardoor er twee rimpeltjes op zijn neusbrug verschijnen. Een aanblik die ik nog van vroeger ken en die aangeeft dat hij diep nadenkt. Uiteindelijk

schudt hij zijn hoofd en mompelt: 'Ik kan ook niemand bedenken op bureau Doetinchem die ook maar iets zou kunnen weten.'

'En het dan ook nog eens doorvertelt,' vul ik aan.

Er valt een stilte en ongemerkt kijk ik naar Bens gezicht. De blauwe ogen in het smalle gezicht passen precies bij zijn blonde haren. Eigenlijk is hij ontzettend knap.

Bens blik vangt de mijne en net als ik betrapt mijn ogen wil neerslaan, houdt hij zijn nog halfvolle beker koffie omhoog en vraagt: 'Waar blijft die whisky nou?'

Ik staar hem aan. 'Ik dacht dat jij nooit dronk als je nog moest rijden.'

'Wie zegt dat ik vannacht nog terug naar Doetinchem ga?'

'En Spock dan?' wil ik weten.

'Spock is vorig jaar overleden,' zegt hij. 'Zijn hart gaf het op.' En op mijn meewarige blik: 'Hij is dertien geworden, Juud. Da's een hele leeftijd voor een Saarloos wolfhond.'

'Dan zal het wel stil zijn bij je thuis,' zeg ik zacht. Ik werp een blik op Bruce, die zich vlak achter me op de leuning van de bank heeft opgerold en diep in slaap is. Het idee dat ik hem ooit zal moeten missen veroorzaakt nu al een knoop in mijn maag.

Hij grinnikt. 'Ik heb een alternatief gevonden.'

'Een alternatief?' vraag ik lachend. En terwijl ik de fles whisky uit het dressoir pak: 'Vertel op. Ik ben een en al oor!'

ZATERDAG 12 APRIL 2008

Zodra ik vanuit de kleedkamer de deur van de zaal opentrok, viel de doodse stilte als een deken over me heen. Heel even hield ik mijn adem in, toen ik midden in de ruimte een jonge knul in een zwart gewaad een *iaido*-oefening, oftewel een *kata*, zag uitvoeren. Hij zat op de specifieke manier geknield en net toen ik zacht de deur achter me sloot, suisde zijn *bokuto* kort, maar met een felle slag omlaag, voordat hij hem terug in de schede stak en opkeek naar Yoshi, de *sensei*. Yoshi's blik bleef even op mij rusten, voordat hij me kort toeknikte en zich toen weer tot zijn leerling richtte. Ik wist meteen wat hij tegen hem ging zeggen: 'Je *Noto* deugt niet'. Waarna hij de jongen uitlegde dat hij zijn lichaam te veel gebruikte tijdens het in de schede terugplaatsen van zijn oefenzwaard.

'Geen training vandaag?' vroeg Yoshi, toen hij een minuut of tien later naast me op de bank langs de muur kwam zitten. 'Of zit je *dogi* in de was?' Hij grijnsde me toe op zijn eigen aparte manier, waar ik hoe dan ook om moest glimlachen. Hij deed me soms aan mijn vader denken. Hoewel ze in alles van elkaar verschilden, zowel qua uiterlijk – mijn vader, de lange blonde Nederlander en Yoshi, de kleine Japanse onderdeur met de pikzwarte piekharen – als qua karakter, hadden ze beiden eenzelfde soort uitstraling, vooral als ze lachten.

'Wat is er, *on'nanoko*,' zei hij, toen ik geen antwoord gaf.

'Hoezo?' vroeg ik. Natuurlijk had hij alweer door dat mijn gedachten heel ergens anders waren dan bij kendo of *iaido*. En dat was ook begrijpelijk. Yoshi kende me al vanaf het moment dat ik als zevenjarige zijn *dojo* betrad. Aan de hand van mijn vader, die al jarenlang bevriend was met de alleenstaande Japanner. En sinds die dag had ik er een tweede vader bij. Sensei werd papa Yoshi, en papa Yoshi werd uiteindelijk Yoshi. Hij was het die me had opgevangen toen mijn ouders naar Fontgombault in Frankrijk verhuisd waren

omdat ze genoeg hadden van de toch wel prominent aanwezige discriminatie van mijn moeder. Al kon je je geen Hollandser vrouw voorstellen dan zij, die een moord deed voor boerenkool met worst en die je kon wakker maken voor een nieuwe haring met uitjes. Mijn moeder. De liefste vrouw van de hele wereld.

‘Ze is volgende week jarig, hè?’ klonk Yoshi’s stem zacht, alsof hij zelfs wist wat ik dacht.

Ik gaf geen antwoord, knikte alleen maar.

Yoshi zweeg even. Toen zei hij: ‘Waarom neem je niet een week vrij en zoek je hen op?’

‘Ik werk op een school, Yoshi. Ik kan niet zomaar vrij nemen. De vijftienvintigste heb ik weer een week vakantie.’

‘En dan ga je naar hen toe?’

‘Dat weet ik nog niet,’ zei ik schouderophalend.

Hij zuchtte. ‘Hoe lang heb je hen al niet gezien? Een halfjaar?’

‘Zoiets. Maar ze wonen toch op zo’n acht uur rijden hiervandaan. Je denkt niet ’s morgens bij het opstaan: “Goh, laat ik eens bij mam en pap op de koffie gaan”.’

‘Ook een weg van duizend mijlen begint met een eerste schrede,’ zei Yoshi zacht.

Ik kon er niets aan doen dat ik moest grinniken. Iedereen kent wel de geijkte Japanse wijsheden, maar ze worden pas écht wijs als een Japanner ze tegen je zegt.

‘Ik zal erover denken,’ reageerde ik, terwijl ik opstond. Ik knikte naar het groepje jongelui dat geduldig stond te wachten en vervolgde: ‘Je leerlingen hebben je nodig.’

Hij bewoog niet, keek alleen peinzend naar me op. ‘Ben je er dinsdagavond?’ wilde hij uiteindelijk weten.

‘Waarom?’ vroeg ik. En onderweg naar de deur: ‘Kun je niet zonder mijn hulp?’

Hij glimlachte. ‘Je bent *renshi*, of je bent het niet.’

‘Ik heb niet de graad van rokudan behaald om jouw hulpinstructeur te worden,’ zei ik.

Nog steeds glimlachend keek Yoshi me aan. Gelukkig wist hij heel goed dat ik hem alleen maar plaagde. Kendo was mijn leven. Of eigenlijk, het was mijn maníér van leven. Zelfbeheersing, alles onder controle. Ook buiten de dojo. Het liefst zag Yoshi me opklimmen tot de graad van hachidan, de *hanshi*, oftewel 'meester'. Maar voorlopig zat dat er niet in. Daarvoor moest ik nog twee graden doorlopen en aangezien er voor elke graad een minimumleeftijd stond, moest ik nog vier jaar wachten voordat ik examen mocht afleggen voor de zevende dan. Als ik zesendertig was.

Ik zwaaide naar Yoshi. 'Tot dinsdag,' zei ik poeslief. 'Sensei.'

ZONDAG 19 AUGUSTUS 2012

Het is nog stil op de Prinsengracht als ik 's morgens kort na halfnegen de deur van mijn woonboot opendoe en even snel van links naar rechts kijk. Niet dat ik bang ben, niet écht tenminste, maar ik weet wel graag waar ik aan toe ben en als Tarik me opwacht, wil ik voorbereid zijn. Al ben ik dat al vanaf het moment dat hij na zijn aanval mijn huis uit vluchtte.

Ben was tot zaterdagochtend bij me gebleven. We hebben lang gepraat, over van alles, over Spock, Bruce, zijn bevordering tot hoofdinspecteur die niet door was gegaan, kendo, sportschieten, en natuurlijk over mijn huidige werk als motorrijinstructeur. Hij had hartelijk gelachen om de totale tegenstelling met mijn vroegere werk als vertrouwenspersoon op een zwarte middelbare school, iets waar ikzelf wat minder lol om heb. Voor mij voelt het alsof ik jaren voor niets gestudeerd heb en nu vastzit in een baan die niet voelt als werk, maar vooral als noodzakelijk kwaad. Oké, ik hou van motorrijden, doe het al sinds mijn zeventiende, maar toch. En aangezien de koelkast zich nog altijd niet vanzelf vult, heb ik min of meer van mijn hobby mijn beroep gemaakt. Al maak ik liever ritjes wanneer ik dat wil, en niet volgens schema. Dus erg grappig vond ik Bens plezier niet. Waar ik wel om moest grinniken was het feit dat Ben een relatie heeft. De in mijn ogen verstokte vrijgezel heeft zijn hond vervangen door een meisje. Nou ja, een meisje is het natuurlijk niet meer. De foto die hij me liet zien, toonde een knappe vrouw van een jaar of vierendertig, zo'n vijf jaar jonger dan Ben, met een dikke bos blond haar tot op haar schouders. Maar dat was nog niet alles, want Lisa, zoals ze heet, heeft een dochter van vijf. En voor mij is dat volkomen hilarisch, omdat Ben totaal niets met kinderen heeft. Dat is tenminste de indruk die ik vier jaar geleden kreeg. Hoewel ik me natuurlijk ook kan vergissen. Hoe goed ken ik hem tenslotte? Slechts enkele weken hadden we echt

met elkaar te maken, voordat Leila en ik moesten verkassen. En al heb ik het gevoel dat ik hem al veel langer ken, mede door de intensiteit waarmee het contact verliep, het is natuurlijk te kort om precies te weten hoe hij in elkaar steekt. Maar dat zijn hart op de juiste plek zit en dat hij gáát waarvoor hij staat is een ding dat zeker is. Lisa kan zich geen betere vader voor haar kind wensen.

Met mijn voet hou ik Bruce tegen die nog snel naar buiten wil schieten, en duw hem terug. ‘Vanmiddag weer,’ zeg ik en sluit haastig de deur. Ik blijf staan als ik vanaf het loopplankje op de kade stap en kijk daar nog een keer om me heen. Bij de Noorderkerk zie ik een paar mensen lopen. Toeristen, te zien aan hun korte broeken en mouwloze shirts. Zelf draag ik dat ook, wat ook wel nodig is. De afgelopen dagen steeg het kwik genadeloos richting de dertig graden en ook vandaag zou het weer flink heet worden.

Mijn blik blijft rusten op het oude gietijzeren straattoilet een aantal meter verderop. Een prima plek om je te verbergen, vooral ook omdat het vervloekte ding vlak bij mijn woonboot staat. Maar op het eerste gezicht is het ding leeg en dus schud ik die paranoïde gedachte van me af, steek de weg over en loop naar links de Prinsengracht op. Het is drukker dan anders, maar dat komt waarschijnlijk omdat gisteravond het jaarlijkse Prinsengrachtconcert werd gehouden.

Na nogmaals om me heen te hebben gekeken, zowel voor als achter me, zet ik in een rap tempo koers naar Nielsen. Ik heb best honger en ik heb geen zin om mijn zondagse ontbijt daar voor Tarik op te geven. Toch merk ik al gauw dat ik meer dan anders op mijn hoede ben. Ik voel de alertheid weer zoals drieënhalf jaar geleden en vraag me af of ik niet eerder wakker had moeten worden. Ben heeft gelijk, vroeger was me dat niet gebeurd. In die periode leefde ik uitsluitende op adrenaline en deed amper een oog dicht. In tegenstelling tot nu. Na drieënhalf jaar begon ik eindelijk weer een beetje rust te vinden en pas sinds een paar maanden slaap ik weer echt goed. Bovendien, ik ben toch geen Jedi, die zelfs

in zijn slaap alles hoort wat er om hem heen gebeurt? Tot drieënhalf jaar terug deed ik dan wel aan kendo, maar dat wil niet zeggen dat ik daardoor mijn slaap kan beïnvloeden. Al zou ik op dit moment niets liever willen.

Na een minuut of vijf passeer ik net de Egelantiersgracht, als mijn mobiel overgaat. Ik weet niet waarom, maar het geluid laat me enorm schrikken, waardoor ik meteen een stuk langzamer ga lopen. Snel neem ik op en mijn hartslag daalt onmiddellijk als ik Bens vertrouwde stem hoor.

‘Met mij,’ zegt hij. ‘Alles goed? Heb je een beetje geslapen?’

‘Amper,’ reageer ik. ‘Maar dat was meer door de warmte.’

Hij grinnikt. Dan komt hij ter zake: ‘Ik heb navraag gedaan naar Tarik...’

‘En?’ vraag ik, terwijl ik midden op de Prinsengracht blijf stilstaan.

‘Hij was op een bruiloft.’

‘Wát?’ roep ik, waardoor een jong stelletje dat een paar meter voor me loopt, verschrikt achterom kijkt.

‘Een vriend van hem trouwde. Er zijn tientallen mensen die beamen dat hij van vrijdagmiddag tot gistermorgen op het feest was. En zich daar flink heeft bezat.’

Ik druk mijn mobiel tegen mijn andere oor en wrijf met mijn hand door mijn haar. ‘En die tientallen mensen, dat zijn zeker allemaal vrienden van hem?’

Bens zwijgen zegt mij genoeg. Ze dekken hem, dat is duidelijk. ‘En nu?’ vraag ik.

‘Nu niets,’ zegt Ben. ‘We kúnnen niets.’ En na een korte stilte: ‘Je weet toch wel zeker dat het Tarik was die...’

‘Wie trouwde er?’ onderbreek ik hem.

Hij zucht. ‘Maakt dat wat uit?’

‘Huwelijken worden bij jezidi’s al heel vroeg bekonkeld,’ zeg ik. ‘Als meisjes een jaar of tien, twaalf zijn worden ze al aan een man gekoppeld.’

‘Ja, en?’

Ja, wat eigenlijk?

Nu ben ik het die zucht. 'Ik hoopte eigenlijk dat het bekenden van Leila zouden zijn.'

'Die kans is best groot,' geeft Ben toe. 'Misschien dat de bruid een vriendin van haar is. Maar Leila kan haar moeilijk bellen om te vragen of ze de waarheid spreekt. Je weet zelf hoe het gaat binnen die kringen.'

En of ik dat weet. Vooral de vrouwen worden geacht te zwijgen en te doen wat manlief hun opdraagt. Daar zal deze bruid geen uitzondering op zijn. Behalve het feit dat het levensgevaarlijk voor Leila is als ze contact zou opnemen, zou die nieuwbakken echtgenote echt niets loslaten, uit angst zelf het slachtoffer te worden.

'Waar ben je nu?' vraagt Ben.

'Op weg naar Nielsen om te ontbijten,' reageer ik. En dan: 'Heb je Tarik zelf gesproken?'

'Ja, hoezo?'

'Dan kan ik dus veilig naar Leila en Cem.'

Het blijft even stil. 'Zou je dat wel doen?' klinkt het uiteindelijk. 'Stel dat het niet Tarik was, maar een vriend van hem die jou...'

'Uitgesloten,' val ik hem ik de rede. 'Ik heb hem herkend, Ben! Bovendien, dit gaat om eerwraak en dat is een familiekwestie.'

'Hm,' hoor ik hem brommen. 'Daar zou ik niet te veel van uitgaan.'

'Wat moet ik dán, Ben?' roep ik vertwijfeld. 'Mijn hele leven mezelf opsluiten op mijn boot?'

'Dat zeg ik toch niet?' reageert Ben. Hij zwijgt even en vervolgt dan: 'Ik bedoel... wees alleen voorzichtig, oké? Ik vertrouw die gozer voor geen meter.'

'Dan ben je niet de enige,' zeg ik. 'Maar zelfs Tarik kan niet op twee plaatsen tegelijk zijn.'

'Pas toch maar op,' waarschuwt Ben. 'Je weet het maar nooit. Als hij wél een vriend stuurt, of een neef.'

Onwillekeurig moet ik glimlachen. Hoewel hij natuurlijk gelijk heeft, geloof ik niet dat Tarik het aan een ander zal overlaten. Het heeft niet voor niets te maken met eer. Al is het dan de eer van de familie en niet van Leila.

‘Ik zal heel goed oppassen,’ stel ik hem daarom gerust.

‘Ga niet naar Leila als het niet écht nodig is,’ zegt Ben. ‘Vermijd gewoon even alle contact. Dat is veiliger. We hebben de Amsterdamse politie ingelicht, maar veel kunnen zij ook niet doen.’

Zoals altijd. Eerst moet er een dode vallen willen ze ingrijpen. Dat was vier jaar geleden ook al het geval. Als ze eerder actie hadden ondernomen, dan was het nooit zover gekomen. En hadden ze nog geleefd. Maar ook toen ‘konden ze niets doen’ omdat bedreigen niet strafbaar is. Of althans, de bedreiging die Leila en ik – voorál ik – ervoeren. Dat die bedreiging uiteindelijk was geëscaleerd, hadden ze niet kunnen voorzien. Zij niet. Als ze maar geluisterd hadden. Als ze alleen maar geluisterd hadden.

‘Oké?’ klinkt Bens stem.

De serieuze klank weerhoudt me om te glimlachen. ‘Oké,’ zeg ik dan.

MAANDAG 14 APRIL 2008

‘Judi!’

De stem schalde door de straat op het moment dat ik van mijn motor – een zwarte Suzuki Intruder C800 – stapte en mijn helm afzette. Ik keek om en zag haar op me af komen.

‘Jasmine,’ zei ik. ‘Wat doe jij hier?’

‘Nou zeg, is dat een manier om je zus te begroeten?’

Ik grinnikte. ‘Jammer, meis, maar ik heb hier geen koffie met een gevulde koek om je welkom te heten.’

Ze stompte tegen mijn arm. ‘Doe normaal,’ zei ze. Ze hees haar schoudertas wat verder omhoog en streek met een elegant gebaar een pluk van haar halflange zwarte haar achter haar oren. Dat was een gewoonte van haar, al sinds ze een klein meisje van zes was. Ik was vijf jaar ouder en haar complete tegenbeeld. Zij een jong dametje, ik een wildebras, een halve jongen. Maar wat uiterlijk aanging leken we sprekend op elkaar. Soms wisten mensen ons niet eens uit elkaar te houden. Wel als we naast elkaar stonden, maar als we ieder apart ergens kwamen, dan zag je de twijfel op de gezichten en hoorde je ze bijna denken: is dit nou Judi of Jasmine?

‘Ik heb een baan!’ ging Jasmine in één adem verder.

‘Echt?’ vroeg ik. ‘Waar?’

‘Bij OBS De Drakenrots,’ zei ze trots.

Ik staarde haar aan. ‘Is dat niet die school daar verderop?’ Ik wapperde met mijn hand naar rechts.

‘Ja, goed hè? Groep zeven, precies wat ik wilde.’

‘Wat geweldig!’ riep ik. Ik legde mijn helm op het zadel van mijn motor en omhelsde haar. Ze was al langere tijd op zoek naar werk, nadat ze na een reorganisatie op de vorige basisschool waar ze werkte, op straat was komen te staan. En nu had ze zomaar een baan, op nog geen halve kilometer afstand van de middelbare school waar ik werkte.

‘Wanneer begin je?’ vroeg ik.

‘Na de komende voorjaarsvakantie. De leerkracht die nu groep zeven heeft, gaat verhuizen naar België. Haar man heeft daar een baan gekregen.’

‘Mazzelkont,’ zei ik met een lachje.

‘Hoe laat ben je vanmiddag klaar?’ wilde Jasmine weten. ‘Dan gaan we het vieren.’

‘Rond vier uur, denk ik. Maar als het later wordt laat ik het je weten.’ Ik legde mijn Suzuki aan een zware ketting en knipte het slot dicht.

‘Vanavond eten bij het Raedthuys?’ vroeg Jasmine.

‘Prima idee,’ bevestigde ik.

Haastig liep ik door de nog stille gangen van de school. Om negen uur had ik een afspraak met een leerling uit 3V1. Mara, een bijna onbereikbaar meisje, dat me uit eigen beweging had opgezocht, twee jaar geleden, vlak na de zomervakantie. Ik kende haar wel, uit mijn tijd dat ik nog voor de klas stond. Ik had altijd al het idee gehad dat er iets met haar was, maar kon nooit echt contact met haar krijgen. Totdat ze op een dag in mijn kamer stond. Er waren vervolgens meerdere gesprekken nodig om uit haar te krijgen wat haar eigenlijk dwarszat: haar vader misbruikte haar, al sinds haar achtste. Op het moment dat ze me dat vertelde, had ze al een paar maanden een vriend, die van het misbruik afwist en die haar probeerde over te halen om aangifte te doen. Die vriend zat niet op onze school, maar ze had een foto laten zien: een grote stevige knul met diverse tatoeages en piercings. De aangifte was er gekomen en de vader was opgepakt, waardoor ze nu alleen met haar moeder woonde. Maar ook dat was niet ideaal. Mara’s moeder dronk te veel en als ze in een slechte bui was, moest Mara eraan geloven.

Met een plof liet ik me even later op mijn bureaustoel vallen. Uit mijn tas haalde ik een plastic bakje met aardbeien en zette het naast mijn telefoon. Nu alleen nog koffie en mijn werkdag kon beginnen. Ik wilde net opstaan om naar de lerarenkamer te gaan,